Prima instanţă: Judecătoria Strășeni, sediul Central judecător: Neguriță Veaceslav
Dosarul nr. 2a-4429/23
2-23036057-02-2a-29112023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

14 martie 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ion Țurcan
Judecători Nelea Budăi și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de avocatul Cebotari Adrian în interesele lui *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 29 august 2023, adoptată în cauza civilă la cererea depusă de ***** către Publicația Periodică „Munca Pașnica" și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei și demnității, obligarea dezmințirii declarațiilor defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

Circumstanțele cauzei:

La 09.03.2023 reclamantul ***** s-a adresat în Judecătoria Strășeni, sediul Central cu cerere de chemare în judecată către Publicația Periodică „Munca Pașnica" și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În motivarea acțiunii a indicat reclamantul că, la 16.02.2023 de către ziarul „Munca Pașnică" a fost publicat articolul cu denumirea „Taina Tomberoanelor Engleze" semnat de către autorul Tulbur Ștefan. În cadrul articolului nominalizat a fost utilizat numele reclamantului care a fost acuzat de furtul bunurilor în cauză din Marea Britanie și aducerea lor în Republica Moldova prin contrabandă, cu ulterioara comercializare prin intermediului gospodăriei comunale Strășeni, deși anterior fiind examinate plângerile de organele de drept au fost dispuse soluții de clasare din lipsa faptelor prejudiciabile.

Consideră reclamantul că, prin afirmațiile sale calomnioase și mincinoase pârâții i-au afectat onoarea și demnitatea aducându-i acuzații false fără substrat factologic suficient, fiind menționat atât numele și locului de muncă a reclamantului care permit identificarea acestuia.

Invocă reclamantul că, libertate de exprimare prevăzută de Constituția RM și art. 10 CtEDO implică mai multe îndatoriri și responsabilități în vederea protecției reputației și drepturilor altor persoane.

Solicită reclamantul admiterea acțiunii, 1) constatarea ca fiind defăimătoare și falsă informația publicată în ziarul „Munca Pașnică" din 16.02.2023 fraza „A găsit ea un afacerist, tot foc ca și ea Parascan Serghei, care de vrei și pe cel cornorat îl aduce din fundul iadului... Spune lumea că Parascan e lucrător la o gunoiște din Marea Britanie. De ciordește aceste tomberoane de pe acolo, ori le cumpără n-avem de unde ști. Și nici nu știm cum parcurg ele calea LONDRA-STRĂȘENI... Dar nici tandemul Chiriac-Parascan nu se lasă păbugași. Au pus bine pe picioare afacerea. Merg în vînzare tomberoanele ca peștele proaspăt. Chiar din depozitul gospodăriei comunale. Și vorba ceea- și lupul sătul și oaia întreagă. Ce e drept, conducerea gospodăriei nu s-a vizat totuși pe ce cale au ajuns tomberoanele la Strășeni. Nu dispune Parascan nici de un document legal. Nu dispun nici vameșii. Deci aici e vorba de contrabandă"; 2) Obligarea Publicației Periodice „Munca Pașnică" la rectificarea sau dezmințirea informației publicate în privința lui *****; 3) Încasarea solidară din contul P.P. „Munca Pașnică și Tulbur Ștefan a prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei și a cheltuielilor de judecată pentru plata taxei de stat de 1500 lei și asistență juridică de 8000 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 29 august 2023, Cererea de chemare în judecată depusă de către ***** către Publicația Periodică „Munca Pașnica" și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei și demnității, obligarea dezmințirii declarațiilor defăimătoare din articolul publicat la 16.02.2023 și încasarea cheltuielilor de judecată s-a respins integral ca fiind nefondată.

Solicitarea apelantului şi termenul de declarare a apelului:

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 29 august 2023, avocatul Cebotari Adrian în interesele lui ***** a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 29 august 2023, pronunțată în actuala pricină civilă, solicitând admiterea apelului, cu casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea a unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Termenul de declararea a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare

datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii, evenimentului ori momentului care a condiţionat începutul lui.

După cum a fost indicat mai sus, avocatul Cebotari Adrian în interesele lui ***** a depus cererea de apel nemotivată la 29 august 2023, contestând hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul Central, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 29 august 2023, astfel se constată apelul declarat în termen.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea apelului s-a invocat, că la emiterea hotărîrii, instanţa de fond nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată (temei de declarare a apelului prevăzută la art.387, lit.a) CPC) şi anume instanţa de judecată nu a elucidat şi respectiv nu a aplicat prevederile alin.2 a art. 7 al Legii nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare şi anume instanţa nu a constatat faptul că persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

În aceste circuinstanţe, menționează că în reportajul din 19.04.2020, ce ţine de legăturile lui *****, cumulează toate cele trei condiții prevăzute de art. 7, prin care s-a menţionat că ***** ar avea relații strânse cu conducerea Gospodăriei Comunală Străşeni şi Liudmila Chiriac – fiind știre falsă; prin care ***** a fost scos în lumină negativă în sursa mass-media, s-a menţionat că ***** ar fi furat din Marea Britanie Tomberoanele de gunoi, prin contrabandă le introduce în ţară şi ilegal le vinde prin intermediul lui Chiriac Liudmila şi a Gospodăriei Comunale Străşeni la fel fiind ştire falsă, prin care la fel, ***** a fost descris ca fiind un criminal, fiind acuzat de comiterea infracțiunilor deosebit de grave, s-a defăimat reputația lui *****, s-a adus atingere onoarei şi demnității prin aceste afirmații în mass-media false, s-a publicat numele, prenumele şi locul de muncă a lui *****, date ce permit identificarea persoanei.

Intimatul, Tulbur Ștefan, fiind notificat despre apelul declarat de către *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 29 august 2023, prin referința depusă la 12 martie 2024, a solicitat respingerea apelului declarat de către ***** cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantului *****– avocatul Cebotari Adrian, a susținut cererea de apel declarată, reiterând motivele de fapt și de drept indicată în aceasta.

În ședința instanței de apel reprezentantul intimatului Publicația Periodică „Munca Pașnica” - Tulbur Ștefan, a solicitat respingerea cererii de apel ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărîrii primei instanțe pe care o consideră legală și întemeiată.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind participanții prezenți la proces, analizând, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participantului la proces şi a materialelor din dosar în coroborare cu cadrul legal pertinent aplicabil, Colegiul consideră apelul drept unul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Totodată, sarcina instanţei de apel derivă, reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele

esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Analizînd materialul probator, instanța constată că, în Publicația Periodică „Munca Pașnică" din 16.02.2023 a fost publicat un articol întitulat *„Taina tomberoanelor engleze"* în care autorul- Tulbur Ștefan invocă apariția pe străzile din ***** a unor tomberoane de gunoi engleze fiind anexate și poza acestora, care conform unor surse ar fi comercializate de un funcționar al gospodăriei comunale. Mai departe autorul relatează (se citează):

„A găsit ea un afacerist, tot foc ca și ea Parascan Serghei, care de vrei și pe cel cornorat îl aduce din fundul iadului... Spune lumea că Parascan e lucrător la o gunoişte din Marea Britanie. De ciordește aceste tomberoane de pe acolo, ori le cumpără n-avem de unde ști. Și nici nu știm cum parcurg ele calea LONDRA-STRĂȘENI

Una e lesne: e un lucru bun pentru gospodarii din Străşeni. Dar nici tandemul Chiriac-Parascan nu se lasă păbugași. Au pus bine pe picioare afacerea. Merg în vînzare tomberoanele ca peștele proaspăt. Chiar din depozitul gospodăriei comunale. Și vorba ceea- și lupul sătul și oaia întreagă. Ce e drept, conducerea gospodăriei nu s-a vizat totuși pe ce cale au ajuns tomberoanele la Străşeni. Nu dispune Parascan nici de un document legal. Nu dispun nici vamiștii. Deci aici e vorba de contrabandă.

E un lucru serios. Credem că și vamiştii și alte organe de resort vor lua la carandaș acest „fenomen" dubios. (f.d. 27).

Ulterior la 09.03.2023 reclamantul ***** invocând caracterul defăimător al conținutului articolului publicat, a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitînd constatarea ca fiind defăimătoare și falsă informația publicată în ziarul „Munca Pașnică" din 16.02.2023 , obligarea Publicației Periodice „Munca Pașcnică" la rectificarea sau dezmințirea informației publicate în privința lui *****, încasarea solidară din contul P.P. „Munca Pașnică și Tulbur Ștefan a prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei și a cheltuielilor de judecată pentru plata taxei de stat de 1500 lei și asistență juridică de 8000 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei, a conchis asupra netemeiniciei pretențiilor înaintate și a hotărît respingerea acțiunii.

Pentru a decide astfel, prima instanță a constatat că, pârâtul/intimat a ridicat o chestiune de interes public și anume modul în care mai multe containere de gunoi de origine engleză ar fi ajuns pe străzile din *****, dacă sunt sau nu procurate din bani publici, și care din anumite surse ar fi fost comercializate de pârât prin intermediul gospodăriei comunale.

Evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Completul

judiciar consideră concluzia instanţei de fond una corectă, în concordanță cu normele ce guvernează raportul juridic litigios.

Conform art. 3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Libertatea de exprimare protejează atît conţinutul, cît şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti. Restrângerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat. Garanţiile privind libertatea de exprimare nu se extind asupra discursurilor care incită la ură sau la violență. În conformitate cu prevederile art.15 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informaţiei şi/sau persoanei juridice care a răspîndit-o rectificarea sau dezminţirea informaţiei defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea prejudiciului cauzat.

Instanța de apel reține că în conformitate cu prevederile art. 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat. Persoana lezată prin răspîndirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat. Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiţii: a) exprimarea intenţionată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; b) permite identificarea persoanei vizate. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (6) poate solicita

exprimarea scuzelor şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Sub acest aspect instanța de apel reține că din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, diferențiază 3 tipuri de lezare a onoarei, demnității sau reputației profesionale, și anume: răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; răspîndirea judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; injuria.

În conformitate cu prevederile art.2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prin defăimare se înțelege - răspândirea a informației false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputația profesională a persoanei; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită; judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate. Cerinţa de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei veridicității în acest caz ar constitui o încălcare a libertăţii de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art. 10 din Convenţia Europeană (pct. 61 din Hotărârea CEDO din 21.12.2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42).

Totodată, chiar şi atunci când o declaraţie constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixtiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă, deoarece chiar şi o judecată de valoare, cu o bază faptică care s-o sprijine, poate fi excesivă (Hotărârea CEDO din 01.07.1997 pronunţată în cazul Obershlik c. Austriei).

Aderent art. 24 din Legea enunțată prevede că, reclamantul trebuie să dovedească că, pârâtul a răspândit informația, la fel și faptul că informația îl vizează pe reclamant și este defăimătoare, că informația constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; cît și existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

Iar pârâtul trebuie să dovedească că, informația nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspândirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; informaţia răspândită este de interes public.

Prevederile legale citate supra trebuie interpretate şi aplicate în concordanţă cu jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, având în vedere că, libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenţia Europeană, care

prin § 2 permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăţi, cu condiţia să respecte cerinţele prevăzute de Convenţie pentru valabilitatea lor.

Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrîngeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (…) protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora (...).

Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de § 2 al art. 10 CEDO şi, anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) şi să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art. 3 alin. (1) - (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care reglementează condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare.

Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că, unul din scopurile legitime prevăzute în § 2 al art. 10 din Convenție este protecția reputației altora.

Conform art.25 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare.

În speță, Colegiul civil conchide că în litigiul dedus judecății reclamantul pretinde o lezare a onoarei, demnității și reputației profesionale, prin răspândirea unor judecăți de valoare, or o declarație, o opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, constituie o judecată de valoare.

Completul judiciar subliniază că, această publicație nu avea drept scop să prejudicieze onoarea, demnitatea și/sau reputația reclamantului/apelantului, ci s-a adus la cunoștința publicului despre anumite circumstanțe privind originea containerelor în cauză.

Urmează de subliniat că, baza factologică a afirmațiilor poate fi una relativă, ori în cazul Thorgeirson c/a Isandei CtEDO a hotărât că afirmaţiile defăimătoare pot fi bazate chiar pe “istorioare” sau “zvonuri”, dacă izvoarele acestora sunt suficient de numeroase, iar ele însele sunt într-atât de identice, încât pot fi crezute *(a se vedea § 65)*.

Astfel Colegiul civil conchide că, prima instanță întemeiat a concluzionat asupra neîntrunirii condițiilor care ar face eventual posibilă admiterea cererii privind constatarea/recunoașterea informațiilor drept defăimătoare şi neveridice.

Referitor la argumentele invocate în apel, Colegiul relevă că contrar art.118

CPC, apelantul nu a dovedit circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, or, utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel careva argumente care ar fi în putere să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Cu referire la aceste prevederi legale, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău menționează că, declarațiile contestate de către reclamantul-apelant cu privire la faptul că pârâtul/intimat, a răspândit informații cu caracter fals, distorsionat, defăimător, care vizează persoana sa, pârâtul/intimat a susținut că, cele expuse sunt judecăți de valoare cu un suficient substrat factologic, informația răspândită fiind veridică, totodată, remarcând că, în acest sens au fost depuse plîngere.

Deopotrivă, libertatea de exprimare este consfinţită şi de articolul 10 din Convenţia pentru apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor fundamentale, care în § 1 statuează că orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau a comunica informaţii ori idei fără amestecul autorităţilor publice şi fără a ţine seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societăţile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare. Dreptul la libertatea de exprimare reprezintă unul dintre pilonii de bază ai unei societăţi democratice, una dintre condiţiile de bază pentru progresul şi dezvoltarea oricărei persoane.

Astfel, articolul 10 din Convenţie se aplică nu doar în cazul „informaţiilor" sau „ideilor" inofensive, care sunt percepute favorabil sau care atrag indiferenţă, ci şi în cazul informaţiilor şi ideilor care şochează, deranjează sau ofensează statul sau o parte din populaţie. Acestea sunt cerinţele pluralismului, ale toleranţei şi ale gândirii libere (broadmindedness), fără de care nu poate exista o „societate democratică". Aceasta înseamnă că orice „formalitate", „condiţie", „restricţie" sau „penalitate" impusă în această privinţă trebuie să fie proporţională cu scopul legitim urmărit (cauza Handyside v. Regatul Unit, hotărârea din 7/12/1976, § 49).

În contextul respectiv, Colegiul ține să facă referire la noțiunile generale indicate în articolul 2 din Legea privind libertatea de exprimare. Astfel, prin „defăimare" se are în vedere răspândirea informației false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; prin „fapt" se are în vedere un eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; prin răspîndirea informaţiei – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată).

Conform art. 3 alin. (1) – (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Libertatea de exprimare protejează atât conţinutul, cât şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a

informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează. (3) Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti. Restrângerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Instanța de apel reține și faptul că art. 4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prevede aspectele specifice ale libertăţii de exprimare a mass-media. Sarcina mass-media este de a informa publicul despre informaţiile de interes public. Informaţia răspândită de mass-media poate conține exagerări şi chiar provocări, însă trebuie să fie suficient de exactă pentru a nu dezinforma, deziderate de la care, în speţă, pârâții/ recurenți nu au deviat.

De asemenea, în sensul art. 7 alin. (8) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru stilul umoristic şi satiric dacă prin folosirea acestuia nu se induce în eroare publicul în privinţa faptelor.

Conform art. 7 alin. (1), (2) și (3) din aceeași Lege, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Conform prevederilor art. 24 alin. (1), (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, potrivit cărora, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informaţia; b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare; c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

Astfel, pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a

judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public.

În această ordine de idei, Colegiul consideră oportun de a reitera prevederile art. 25 alin.(3) și (6) al Legii enunțate, conform cărora: orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare. Orice alt dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare.

Drept urmare, Colegiul reiterează faptul că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că, informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persona care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale, sarcina probațiunii fiind pusă pe seama reclamantului care trebuie să dovedească că pârâtul a răspândit informația, îl vizează, este falsă și defăimătoare.

Astfel, se constată că opinia reflectată în Publicația Periodică „Munca Pașnica” nu cumulează cele trei condiţii necesare pentru a obliga pîrîta/intimată de a dezminţi informaţia, precum şi repararea prejudiciului moral cauzat prevăzute de art.7 Legea cu privire la libertatea de exprimare.

În aceiași ordine de idei, Colegiul notează că, argumentele invocate în cererea de apel sunt de fapt o transcriere a cererii de chemare în judecată, care au fost supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare.

Considerent din care, Colegiul respinge ca nefondate alegațiile cu privire la încălcarea normelor de drept material, or, instanța de fond la examinarea cererii de chemare în judecată a aplicat corect legislația, a apreciat probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor și călăuzinduse de lege a emis o hotărîre legală.

Astfel, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

Distinct de cele indicate, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi

anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes", consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală și întemeiată, iar argumentele apelanților nu sunt în măsură să determine contrariul, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel depusă de avocatul Cebotari Adrian în interesele lui *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 29 august 2023, adoptată în cauza civilă la cererea depusă de ***** către Publicația Periodică „Munca Pașnica" și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei și demnității, obligarea dezmințirii declarațiilor defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ion Țurcan

Judecătorii — Nelea Budăi

Ala Malîi